

Posudek vedoucí bakalářské práce

Jméno studenta: Petra Mračková

Název práce: *Kulturní aktivity osob se zrakovým postižením*

Jméno vedoucí: Mgr. Jana Neudörfllová

Autorka si vybrala pro svoji práci téma zajímavé, v literatuře dosud málo pojednané. Kulturní aktivity osob se zrakovým postižením jsou nejen formou naplňování estetických potřeb, ale mnohdy i zábavnou formou výcviku zachovaných zrakových funkcí.

Je škoda, že téma samotné není v práci zpracováno s větší pečlivostí a vzhledem do problematiky. To se projevuje např. tím, že autorka popisuje především kulturní aktivity občanského sdružení Okamžik, přičemž aktivity ostatních subjektů zůstávají stranou. Přílišná soustředěnost na jedno občanské sdružení je patrná na s. 54, kde autorka uvádí: „...více informací se mi o sdružení nepodařilo nalézt, a je zřejmé, že se od roku 1994 jiná výstava neuskutečnila“. Autorka tak připouští neznalost jiných organizací, které kulturní aktivity osob se ZP buď přímo uskutečňují (např. Institut rehabilitace zrakově postižených při FHS UK uskutečnil za poslední roky již několik haptických výstav ve spolupráci s botanicou a zoologickou zahradou v Praze) nebo jinak podporují (pronájem prostor apod).. Nejednalo se o akce lokálního významu a jejich cíl byl v rovině estetické i naučné. Profesionálně byly provedeny jak expozice tak jejich publicita.

Související problematika nedostatečné publicity kulturních aktivit pro ZP nemusí být pouze na straně osob se ZP, jak na s. 54 autorka uvádí, je spíš problémem bezbariérovosti webu. Tvrzení: „Mnoho osob se ZP nepracuje s internetem“ je zjednodušujícím a nepodloženým výkladem.

V některých částech textu není jasné, odkud autorka čerpala. U elektronických dokumentů jsou odkazy uváděny nepřesně, chybí datace vzniku příslušného článku, stejně tak jako datum stažení z internetu. V textu o uměleckém dojmu děl jednotlivých autorů není jasné, zda se jedná o názor autorky či někoho jiného. Ať tak či onak, tento text by bylo vhodnější umístit do příloh, a to proto, že se zjevně nejedná o odbornou stať, ale o subjektivní dojem a prožitky určité osoby.

Již v úvodu je použit nešťastný termín postižené a nepostižené osoby, a to dokonce opakovaně. Speciální pedagogika upřednostňuje jinou terminologii. Na s. 16 termín „zdravotně postižení“ se již nepoužívá, lépe osoba se zdravotním postižením. Rovněž termín Braillovo písmo, v práci soustavně používán, by bylo lépe nahradit novějším přepisem Braillovo, resp. reliéfně bodové písmo.

Zrakové vady se neposuzují pouze podle zrakové ostrosti a rozsahu zorného pole, jak autorka v příslušné stati uvádí. Důležitým faktorem, zvláště v oblasti umění, je barvocit a možnost binokulárního vidění a z toho plynoucí hloubka a plasticita vidění a rozsah zorného pole, což v by v kontextu práce bylo dobré vyzvednout. U nevidomosti (s. 9) zpravidla nejde o amaurózu, ale o některou z forem zachování světlocitu. Z práce to vyznívá spíše opačně.

Na s. 11 termín „dokonalá brýlová korekce“ by bylo lépe nahradit používaným termínem „optimální brýlová korekce“.

Text v kapitole 1.6 Podmínky formování osobnosti působí spíš jako výpisky z knihy, témata jsou probírána bez zřejmých souvislostí (např. na s. 19 věta o potřebách a jejich dělení) a povrchně. Zajímavější by bylo provést analýzu, zda (případně jak) se potřeby osob se ZP liší od potřeb osob bez postižení.

Podobně nesouvislým dojmem působí i kapitola 1.7 Psychologická charakteristika osob se ZP, kde vlastně nejde o popis psychologických zvláštností, ale o stručný popis kompenzačních smyslů. Psychologické dopady jejich používání jsou zcela ignorovány. Pro

téma práce by však bylo zajímavé pojednat rozdíl mezi vnímání zrakem a např. sluchem či hmatem, vyšší nároky na paměť ZP, pozornost, vnímání kontrastu apod.

V textu o obrazotvornosti bych uvítala zmínku o terapeutickém účinku představivosti, kterého s využívá v rehabilitaci osob později osleplých. V moderní tyflorehabilitace se později osleplým osobám doporučuje např. cílené vyvolávání představ barev, aby docházelo k aktivaci příslušných mozkových center. To je téma související s kulturními aktivitami, tudíž by bylo přínosem pro celou práci.

Praktická část práce není přímo výzkumem či jinou samostatnou prací autorky. Jedná se o rozhovor se dvěma osobami se ZP a čerpání z publikací zaměřených na úzkou část aktivit provozovaných občanským sdružením Okamžik.

V závěru praktické části autorkou uváděný projekt použití elektronických pomůcek v průběhu výstav poukazuje na neznalost autorky v tomto směru. Již zmiňované haptické výstavy byly organizovány tímto způsobem, takže se nejedná o žádný inovativní a neznámý postup, který by bylo třeba vynalézat. Autorka obdobným způsobem „objevuje“ i další skutečnosti. Např. v závěru, kde potřebnost kulturních zážitků osob se ZP popisuje jako plod své práce.

Vzhledem k tomu, že zpracovávané téma nebylo dosud dostatečně pojednáno v odborné literatuře, čímž je práce ztížena, navrhuji obhajobu práce s předběžným hodnocením E – **dostatečně**.

Otázky k obhajobě:

Jakým vývojem prošla speciálně pedagogická terminologie (např. rozdíl termínu zrakově postižení a osoby se zrakovým postižením)? Na co změny v terminologii poukazují?

Jaký je rozdíl mezi oftalmopedií a tyflopedií, které z označení je výstižnější a proč?

V Praze dne 28. 7. 2007

Mgr. Jana Neudörflová